

ואם אמר, והרי כל חילוֹת הַשְׁמִים בָּלְםָעֳדִים, בָּמוֹ שֶׁנָּאָמַר וְנִתְּחַי לְךָ מִהְלָכִים בֵּין הַעֲמָדִים הָאֱלֹהִים, וְכַתּוֹב וְכָל צְבָא הַשְׁמִים עַמְּדִים עַלְיוֹן וְגוֹ, שֶׁהָרִי בְּלִי הַפְּנִינּוֹת הַעֲלִיּוֹנִים אֵין לְהַם כְּרֻעִים, וְכָלָם עַמְּדִים בְּקִימָה? אלָא וְדָאי בָּלְםָעֳדִים עַמְּדִים, וְלְפָעָמִים עַלְהָה נְקָרָאִים שְׁופִים, וְלְפָעָמִים עַוְלִים בְּשֵׁם אָחָר, אֲכַל

אֱלֹהִים עַמְּדִים בְּשֵׁם אָחָר. וּפְסָוק זֶה פָּרְשָׁוּהוּ, (רבי יצחק פתח) בְּתוּב (זהיליטיכם) מִזְמָרוֹ לְדוֹד הָרָעִי לְאָחָר. הָרִי נְחַבָּאָר, מָה בֵּין מִזְמָרוֹ לְדוֹד וּבֵין לְדוֹד מִזְמָרוֹ? וְכָאן שְׁכִינָה קָדְמָה וּבָאָה וּשְׁרָתָה עַלְיוֹן בְּרִאשָׁוֹנָה. ה' רָעִי, וְכִי לְמָה שְׁכִינָה קָדְמָה לְכָאן, וְהָרִי דָוד צְרִיךְ לְמִקְדִּים (לע"ז) בְּרִאשָׁוֹנָה, הָוָאֵיל וּמַבְקֵשׁ מְזוֹנוֹן מִעֵם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא?

אָלָא וְדָאי שְׁכִינָה קָדְמָה וּבָאָה וּשְׁרָתָה עַלְיוֹן וְהַעֲרִיה אָתוֹן לְשִׁבְטָה לְמַלְךָ אֶת הַשְׁבָח הַזָּה וּלְבַקֵּשׁ מְזוֹנוֹת מִלְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָרִי כֵּן צְרִיךְ עַל דְּבָר שֶׁל מְזוֹן שְׁהִיא רֹצֶחֶת וְהַרְצֹן שְׁלָה, שֶׁכָּל בְּנֵי הַעוֹלָם יְבַקְשׁוּ מְזוֹנוֹת. מְשׁוּם שְׁפָאָשָׂר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רֹצֶחֶת לְהַוְרִיד מְזוֹנוֹת לְעוֹלָם, הִיא נוֹטַלה בְּרִאשָׁוֹנָה, וְעַלְיהָ יוֹרְדים מְזוֹנוֹת לְכָל הַעוֹלָמוֹת. וּמְשׁוּם כֵּן הִיא הַקָּדִימָה לְדָבָר זֶה שֶׁל מְזוֹנוֹת, וּשְׁרָתָה עַל דָוד.

ה' רָעִי - ה' הַרוּעה שְׁלִי. כְּרוּעה הַזָּה שְׁמַנְהִיג צָאוֹן בָּמִקּוֹם שֶׁל דְּשָׁאִים וּעֲשָׂבִים שֶׁלְאָחָרְיוֹ דָבָר, אָרְכֵה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַוָּא הַרוּעה שְׁלִי לוֹזָן אָותִי בְּכָל מָה שָׁנִינוּ אַרְיךָ. דָבָר אַחֲרֵי ה' רָעִי - דָקְשִׁין מְזוֹנוֹתיו דָבָר נְשָׁקְמִי קָדְשָׁא בָּרוּךְ הִיא, פְּקָרִיעַת יִם סּוֹף. הַכָּא תְּרִין גְּרוּנִין אַיִלּוֹן, וְשְׁנִינוּם בְּדָרְךָ אַמְתָה.

וְאֵי תִּמְאָה, וְהָא כָּל חַיִיל שְׁמִיא אַיִלּוֹן עַוְמָדִים בְּלִיהוּ, כִּמָה דָאת אָמֵר (זכריה ג') וְנִתְתַּי לְךָ מִהְלָכִים בֵּין הַעֲמָדִים הָאֱלֹהִים, וְכַתּוֹב (מלים א' כ') וְכָל צְבָא הַשְׁמִים עַוְמָדִים עַלְיוֹן וְגוֹ, דָהָא בְּלִיהוּ מִשְׁרִין עַלְיאַן לִית לְהֹ קְפִיצֵין, וּבְלִיהוּ קִימִי בְּקִימָה. אַלְא וְדָאי בְּלִיהוּ קִימִין, וּלְזָמְנִין אַלְיאַן אַקְרָוֹן שְׁרָפִים, וּלְזָמְנִין סְלִקִין בְּשָׁמָא אַחֲרָא, אֲכַל אַלְיאַן בְּלִיהוּ בְּחַד שְׁמָא קִימִי.

וְהָא קָרָא אַיִלּוֹן, (ג' רַבִּי יַצְחָק פְתַח) בְּתִיב (תהלים כ') מִזְמָרוֹ לְדוֹד יִי' רָעִי לֹא אָחָר. הָא אָתָּמָר, מָה בֵּין מִזְמָרוֹ לְדוֹד, וּבֵין לְדוֹד מִזְמָרוֹ. וְהָכָא, שְׁכִינָה קָדְמָא וְאַתְּיָא, וּשְׁרָתָה עַלְיהָ בְּקָדְמִיתָא. יִי' רָעִי, וּכִי אַמְאִי שְׁכִינָה קָדְמָא הָכָא, וְהָא דָוד אַצְטְּרִיךְ לְאַקְדָּמָא (ס"א לְאַתְּרָא) אִיהָוּ בְּקָדְמִיתָא, הַוָּאֵיל וּבְעֵי מְזוֹגִיהָ מַעַם קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָלָא, וְדָאי שְׁכִינָה קָדְמָא וְאַתְּיָא, וּשְׁרָתָה עַלְיהָ, וְאַתְּרָתָה לִיהְ לְשִׁבְחָא לְמַלְפָא שְׁבָחָא דָא, וּלְמַבְעֵי מְזוֹגִי מִקְמָי מַלְפָא, דָהָא הַכִּי אַצְטְּרִיךְ עַל מַלְהָה דְמַזְוָנָא דְבָעֵיא אִיהִי וּרְעוּתָא דִילָה, דָכְלָ בְּנֵי עַלְמָא יְבֻעָן מְזוֹגִי. בְּגִין דָכְלָ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְנַחְתָּא מְזוֹגִי לְעַלְמָא, אִיהִי נְטָלָא בְּקָדְמִיתָא, וּעַלְהָ נְחַתִּי מְזוֹגִי לְעַלְמָלִין בְּלִיהוּ. יְבִגְנִי בְּךָ אִיהִי אַקְדִּימָת לְמַלְהָ דָא דְמַזְוָנָי, וּשְׁרָתָה עַלְיהָ דָוד.

יִי' רָעִי, יִי' רַעִיא דִילָי, כְּהָאֵי רַעִיא דְמַדְבָּר עֲנָא דִילִיה בְּאַתְּרָ דְדִשְׁאַיִן וּבְעַשְׁבִּין, דָלָא מַחְסָר בְּיַהְךָ פֶל מַדְעָם. אוֹף הַכִּי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא, הַוָּא אִיהָוּ רַעִיא דִילָי, לְמִזְנָן לִי בְּכָל מָה דָאָנָא אַצְטְּרִיךְ. דָבָר אַחֲרֵי יִי' רָעִי, פְגִינָן, דְקָשִׁין מְזוֹנוֹתיו דָבָר נְשָׁקְמִי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הִיא, פְקָרִיעַת יִם סּוֹף. הַכָּא תְּרִין גְּרוּנִין אַיִלּוֹן, וְתְּרוּוּיִיהוּ בְּאַרְחָ קְשׁוֹת.